

Ekonomiutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ombud för obligationsinnehavare och till vissa lagar som har samband med den

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ombud för obligationsinnehavare och till vissa lagar som har samband med den (RP 48/2017 rd): Ärendet har remitterats till ekonomiutskottet för betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- lagstiftningsråd Ilkka Harju, finansministeriet
- ledande expert Ville Kajala, Finansinspektionen
- direktör Jukka Karhapää, Intertrust (Finland) Oy
- verkställande direktör Sari Lounasmeri, Börsstiftelsen i Finland
- expert Santeri Suominen, Finlands näringsliv rf
- ombudsman Mirjami Kajander-Saarikoski, Finanssiala ry
- placeringsverksamhet, Compliance Officer Jouni Herkama, Keva
- advokat Tuomas Tikkanen, Finlands Advokatförbund
- professor (emeritus) Jarno Tepora.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- justitieministeriet
- dataombudsmannens byrå
- Nordic Trustee Oy
- OP Gruppen
- Eläkesäätiöyhdistys - ESY ry
- Centralhandelskammaren
- Familjeföretagens förbund rf
- Finlands Advokatförbund
- Suomen pääomasijoitusyhdistys ry
- Företagarna i Finland rf
- Delegationen för stiftelser och fonder rf.

Betänkande EkUB 12/2017 rd

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att det stiftas en ny lag om ombud för obligationsinnehavare. I propositionen föreslås det dessutom att åtta andra lagar ändras. I dem görs det närmast preciseringar och tekniska ändringar som följer av den nya lagen.

I den föreslagna lagen avses med ett ombud för obligationsinnehavare en näringsidkare som förbundit sig att handla för obligationsinnehavarnas gemensamma räkning på det sätt som avtalats i villkoren för ett obligationslån eller i ett annat avtal som har samband med ett obligationslån. I den föreslagna lagen kallas sådana villkor eller avtal för ombudsavtal. Bestämmelserna i lagen är i huvudsak dispositiva och avvikelser från dem kan därför göras genom avtal. Bestämmelserna om skyldigheten för ombud för obligationsinnehavare att behandla obligationsinnehavarna likvärdigt och att iaktta god värdepappersmarknadssed, ombudets informationsskyldighet och skyldigheten att hålla egendom som tillhör någon annan åtskild från ombudets tillgångar är dock uttryckligen tvingande. På grund av sitt innehåll och syfte är också bestämmelserna om ombudets oberoende, tillsyn och påföljder tvingande.

Syftet med propositionen är att effektivisera obligationsmarknaden, förbättra förutsättningarna för företagsfinansiering, skapa en mångsidigare finansieringsmarknad och öka investerarskyddet genom att skapa en lätt, klar och i huvudsak dispositiv lagstiftningsram för ombudsverksamheten.

Enligt propositionen får endast näringsidkare som införts i ett särskilt offentligt register över ombud för obligationsinnehavare vara ombud för obligationsinnehavare, om det över det obligationslån som emitteras har offentliggjorts eller ska offentliggöras ett sådant prospekt som avses i värdepappersmarknadslagen eller om obligationerna tas upp till handel på en reglerad marknad eller en multilateral handelsplattform. I övriga fall kan också oregistrerade näringsidkare vara ombud. Näringsidkaren ska vara en juridisk person. En fysisk person kan alltså inte utöva ombudsverksamhet. Finansinspektionen föreslås vara register- och tillsynsmyndighet. Förutsättningarna för registrering anges i den föreslagna lagen, och kraven är bland annat att den som gör anmälan ska vara tillförlitlig och ha tillräcklig kännedom om obligationsmarknaden. På detta sätt garanteras en tillräcklig tröskel för inträde på marknaden, vilket ökar investerarnas förtroende för ombudsverksamheten.

Det är möjligt att genom avtal ge ombudet flera verksamhetsrättigheter, såsom rätt att för obligationsinnehavarnas del väcka talan mot en emittent eller en tredje man, rätt att för obligationsinnehavarnas del föra talan i rättegångar utan särskilt bemyndigande av obligationsinnehavarna, rätt att ansöka om att en emittent ska försättas i konkurs, rätt att företräda obligationsinnehavarna och föra deras talan vid emittentens konkurs samt rätt att förfoga över de säkerheter som ställts för obligationslånet för obligationsinnehavarnas gemensamma räkning.

I lagen föreskrivs för ombudet på motsvarande sätt flera skyldigheter, såsom informationsskyldighet och skyldighet att hålla säkerheterna för obligationslånen och kundmedlen åtskilda och att förvara och hantera säkerheterna och kundmedlen på ett tillförlitligt sätt. I lagen föreskrivs dessutom om varaktigheten för ett ombuds representationsrätt och om byte av ombud.

Betänkande EkUB 12/2017 rd

Med avseende på obligationsinnehavarnas verksamhet ingår det i den föreslagna lagen några bestämmelser om verksamhetsförbud och beslutsförfarande.

Lagen innehåller också bestämmelser om förfogande över säkerheter för obligationslån, samt bestämmelser om användningen överlag av en säkerhetsagent vid kollektiva finansieringsupplägg med säkerhet och om ombudets behörighet att på ett för tredje man bindande och oåterkalleligt sätt utöva alla rättigheter som tillkommer en säkerhetsinnehavare.

Dessutom innehåller lagen bestämmelser om de uppgifter som ska föras in i registret över ombud för obligationsinnehavare, förutsättningar för registrering, undantag från registreringsskyldigheten, avregistrering, kundskydd, tillgänglighållande av information, myndighetstillsyn och påföljder.

Vidare föreslås ett flertal preciseringar av den gällande lagstiftningen om finansieringsmarknaden. För att bredda investerarbasen på obligationsmarknaden föreslås det ändringar i lagen om investeringstjänster så att bättre hänsyn tas till den ställning som små stiftelser har som investerare i enlighet med presumtionsbestämmelserna i den nya stiftelselagen. I samband med detta preciseras förutsättningarna för tillfälligt tillhandahållande av investeringstjänster. Till den internationella kapitalanskaffning som sker genom finländska företags emittering av obligationslån hänförs sig i sin tur ett behov av att klarlägga rätten för utländska tjänsteleverantörer att tillhandahålla investeringstjänster utan att grunda en filial. Det föreslås att en uttrycklig bestämmelse om god värdepappersmarknadssed fogas inte bara till lagen om investeringstjänster utan också till lagen om handel med finansiella instrument. Också lagen om gräsrotsfinansiering och försäkringsbolagslagen föreslås bli preciserade.

Flera förslag har samband med en utvidgning av rätten för ombud för obligationsinnehavare att bedriva verksamhet. Det föreslås att det i lagen om handel med finansiella instrument fastställs vilka rättigheter ombudet har i situationer när handeln avslutas och ett värdepapper avnoteras från börslistan eller från en multilateral handelsplattform. I lagen om värdeandelssystemet och om clearingverksamhet behövs bestämmelser som förstärker de rättigheter som ombud för obligationsinnehavare har i fråga om emissionskonton och förvaltarregistrering och i lagen om värdeandelsskonton på motsvarande sätt bestämmelser som förstärker ombudets rättigheter i samband med det betalningsskydd som ges emittenter och ombud.

Lagarna avses träda i kraft hösten 2017.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Propositionens centrala innehåll. I propositionen föreslås det att det stiftas en ny lag om ombud för obligationsinnehavare. Den föreslagna regleringen är i huvudsak dispositiv, även om det också ingår tvingande bestämmelser. Den genomgående principen för regleringen är målet att uppnå balans mellan å ena sidan investerarskyddet och å andra sidan den reglering som stöder utvecklingen av obligationsmarknaden. Utöver normer som reglerar ombudsförhållandet och förhållandet till utomstående ingår det bestämmelser om registrering av ombud, tillsyn och påföljder vid överträdelser.

Betänkande EkUB 12/2017 rd

Målen med den föreslagna lagstiftningen. Det finns ingen EU-lagstiftning om obligationsinnehavare, och enligt uppgift till utskottet är någon sådan inte heller under beredning. Utskottet menar därför att en nationell reglering behövs. Behovet av den föreslagna lagstiftningen anknyter framför allt till den rättsliga osäkerhet som nu är förknippad med ombudsförhållandet och de till detta hörande förhållandena till utomstående. Marknadsparterna — investerarna och emittenterna — måste kunna lita på att den rättsliga referensramen för anlitan av ett ombud och för ombudsförhållandet är klart och förutsägbart.

Den gällande regleringen medför rättslig osäkerhet. I dag, då det saknas en uttrycklig reglering om ombud för obligationsinnehavare, kan ett ombuds formellt rättsliga ställning i förhållande till de obligationsinnehavare ombudet företräder — i de fall där ombudet agerar i förhållande till tredje man — gestaltas på flera olika sätt, vilket är ägnat att skapa osäkerhet. Ombudets ställning kan betraktas som en fullmaktskonstruktion enligt 2 kap. i lagen om rättshandlingar på förmögensrättens område (228/1929): den befullmäktigade handlar i den aktörs namn som han eller hon representerar men står i allmänhet själv utanför rättshandlingen. Det finns åtskilliga element som talar för en fullmaktsmodell, bland annat att den säkerhetsrätt som upprättats för obligationsinnehavarna inte kan betraktas som tillhörande konkurstillgångarna för den befullmäktigade säkerhetsagenten. Problemen med representationsformen anknyter till den rådande uppfattningen om återkallande av bemyndigande i finländsk rättslära: om ombudets befogenheter i princip kan återkallas ensidigt av en enskild obligationsinnehavare, leder det till ett resultat som strider mot principerna och målen för ombudsförfarandet.

I stället för på ett bemyndigande kan ombudets ställning grundar sig på en avtalsbaserad ställning som mellanman, som normalt inte kan återkallas ensidigt av en obligationsinnehavare. En mellanman handlar i eget namn men för sina avtalspartners gemensamma räkning. Eftersom huvudmannen i ett mellanmansarrangemang genom ett avtal överlåter sin formella rättsliga ställning finns det osäkerhetsmoment i det fall att säkerhetsagenten går i konkurs. Säkerhetsrätten kan nämligen anses höra till konkursboet. Det bör dock noteras att säkerhetsrätten i vilket fall skyddar obligationsinnehavarens fordringar; om säkerhetsagenten går i konkurs är obligationsinnehavarna borgenärer.

Det är viktigt att rättsläget är tydligt också i ett internationellt perspektiv, eftersom målsättningen är att förbättra ombudsmodellens rättssäkerhet och utveckla obligationsmarknaden, och därigenom stärka den inhemska obligationsmarknadens attraktion också för institutionella utländska investerare och via detta öka antalet investerare och kapitalet på den inhemska finansmarknaden. Osäkerhet kan också uppstå exempelvis för att man bland annat i de anglosaxiska rättssystemen utnyttjar trust-institutionen vid företräddandet av obligationsinnehavare. Systemet fungerar till vissa och tämligen betydelsefulla delar på ett helt annat sätt än de modeller som utnyttjas i Finland. Trustens stiftare överlåter genom sin viljeyttring egendom i trustee's namn, varvid denna trustee blir formellt rättslig ägare till egendomen. I det här arrangemanget är förmånstagaren likväl egendomens faktiska ägare. Trust-arrangemanget avviker betydligt från det ovan beskrivna fullmaktsarrangemanget bland annat i fråga om möjligheten till återkallande. Kännetecknande för trust-arrangemanget är att det har en bestämd varaktighet som inte är beroende av parternas bestånd, till skillnad från vad fallet är för fullmakter som kan återkallas. Trust-arrangemanget skiljer sig väsentligt från arrangemanget med en mellanman bland annat i det att i det ena fallet

Betänkande EkUB 12/2017 rd

(mellanman) grundar sig ombudsförhållandet på avtal, medan det i det andra fallet (trust) grundar sig på en ensidig viljeyttring av stiftaren.

Den föreslagna regleringen syftar till att klargöra rättsläget och i förlängningen effektivisera obligationsmarknaden, skapa en mångsidigare finansmarknad och stärka investerarskyddet genom en lätt, överskådlig och huvudsakligen dispositiv reglering av ombudsförfarandet. Ekonomiutskottet omfattar de sakkunnigas uppfattning att obligationsmarknaden, vid sidan av den finansiering bankerna erbjuder, potentiellt kan utgöra en utmärkt finansieringskanal och att den föreslagna regleringen kan bidra till en sådan utveckling.

Ekonomiutskottet tillstyrker lagförslagen i propositionen, men med följande kommentarer och i huvudsak tekniska ändringsförslag. Dessutom föreslår utskottet att två lagförslag förkastas och att ett nytt lagförslag godkänns.

DETALJMOTIVERING

1. Lagen om ombud för obligationsinnehavare

2 kap. Utseende av ombud för obligationsinnehavare samt ombudets oberoende, ombudets verksamhet och ombudsavtalets bindande verkan

4 §. Utseende av ombud och ombudets oberoende. Enligt 1 mom. ska det, om inte något annat har avtalats, i ett ombudsavtal bestämmas att det för obligationsinnehavarna ska utses ett ombud som är oberoende i förhållande till obligationsinnehavarna. Till följd av ordalydelsen är paragrafen delvis oklar. Läst tillsammans med definitionen av ombudsavtal i 2 § 2 punkten kan man av bestämmelsen få den uppfattningen att det är en presumptionsbestämmelse att ombud ska utnyttjas och att denna bestämmelse ska tillämpas, såvida den inte utesluts genom villkoren i obligationslånet eller andra avtal som avses i 2 § 2 punkten. Av den föreslagna paragrafens ordalydelse framgår det inte heller tydligt till vilken del regleringen är tvingande och till vilken del den är dispositiv.

För klarhetens skull anser utskottet att paragrafen bör delas in i tre moment. I det första momentet föreskrivs om möjlighet att utse ett ombud för obligationsinnehavarna. I det andra momentet föreskrivs att om det beslutas att ett sådant ombud ska utses, ska ombudet vara oberoende, såvida inte annat avtalas. Med hänsyn till verksamhetens natur måste det anses ändamålsenligt att kravet på oberoende är dispositivt och att parterna har rätt att avtala om saken. Det är i synnerhet i samband med lånebaserad gräsrotsfinansiering naturligt att förmedlaren av gräsrotsfinansiering också är ombud för obligationsinnehavarna. Eftersom lagstiftningen på detta sätt möjliggör att också någon som står i beroendeförhållande till emittenten eller den som ordnar emissionen agerar som ombud för obligationsinnehavarna, är det nödvändigt att i paragrafen föreskriva om de förfaranden som ska följas i syfte att identifiera och rapportera intressekonflikter.

Ekonomiutskottet anser att 1 mom. bör få följande lydelse:

Betänkande EkUB 12/2017 rd

”Enligt vad som bestäms i ett ombudsavtal kan det för obligationsinnehavarna utses ett eller flera ombud att i enlighet med avtalet bevaka obligationsinnehavarnas intressen.”

Ekonomiutskottet anser att 2 mom. bör få följande lydelse:

”Om det utses ett ombud för obligationsinnehavarna ska denne vara oberoende i förhållande till emittenten och den som ordnar emissionen, om inte något annat har avtalats i ombudsavtalet.”

Ekonomiutskottet anser att 3 mom. bör få följande lydelse:

”Den som utses till ombud ska till sitt förfogande ha förfaranden för att identifiera och förhindra intressekonflikter. Den som utses till ombud ska innan den tar emot uppdraget uppge alla de omständigheter som kan äventyra oberoendet i förhållande till emittenten och den som ordnar emissionen eller som kan ge anledning till befogade misstankar i detta avseende. Avvikelser från det som föreskrivs i detta moment kan inte avtalas.”

8 §. Ombuds informationsskyldighet. De i propositionen föreslagna ändringarna i lagförslag 7 rör lagen om värdeandelssystemet och om clearingverksamhet (749/2012), som upphävts genom en ny lag med samma namn (348/2017). Ekonomiutskottet föreslår därför att det till 8 § i lagförslag 1 fogas ett nytt 3 mom. med följande ordalydelse: ”I lånevillkoren ska anges på vilket sätt de hålls allmänt tillgängliga om de inte finns att tillgå hos ombudet.”

4 kap. Säkerheter och behandling av tillgångar

12 §. Säkerheter för obligationslån. Enligt 1 mom. 2 meningen är ombudets och säkerhetsagentens verksamhet som säkerhetsinnehavare bindande för tredje man under förutsättning att säkerheten har upprättats på ett giltigt sätt och fullbordats på ett i sakrättslig mening effektivt sätt.

Huruvida realsäkerhet är bindande för utomstående — exempelvis en av emittenten upplåten panträtts effektivitet i förhållande till borgenärerna — bestäms utifrån allmänna sakrättsliga regler. Exempelvis kan besittningen av ett pantobjekt överlåtas till tredje man, till exempel ett ombud för obligationsinnehavare eller en säkerhetsagent, som innehar pantobjektet för panthavarens räkning. Huruvida åtgärder som ombudet vidtar i fråga om säkerheten är bindande för obligationsinnehavarna bestäms utifrån 6 § 3 mom. i lagförslaget. Ett ombudsavtal och därigenom ombudets åtgärder är enligt 5 § i lagförslaget bindande också för framtida obligationsinnehavare samt för obligationsinnehavarnas borgenärer. Den särskilda bindande verkan för tredje man, som eftersträvas exempelvis genom bestämmelsen i 12 § 1 mom. 2 meningen, är därför oklar. Det bör också observeras att den ställda säkerheten inte nödvändigtvis utgör realsäkerhet utan också kan vara till exempel en borgensförbindelse. Vidare kan man till ett ombuds och en säkerhetsagents uppgifter hänföra också åtgärder som anknyter till realsäkerhet, även om säkerheten inte har ”fullbordats på ett i sakrättslig mening effektivt sätt”. Till ombudets eller säkerhetsagentens uppgifter kan exempelvis höra att driva talan angående överlåtelse av besittningen av pantobjekt mot sådana säkerhetsställare som har lämnat en pantförbindelse men inte överlåtit besittningen av pantobjektet till ombudet på det sätt som förbindelsen kräver.

Ekonomiutskottet anser att 12 § 1 mom. 2 meningen i lagförslaget måste strykas.

Betänkande EkUB 12/2017 rd

5 kap. Anlitande av säkerhetsagenter vid kollektiva finansieringsarrangemang med säkerhet

14 §. Bindande verkan och oåterkallelighet av de rättigheter som en säkerhetsagent har i egenskap av säkerhetsinnehavare. På samma grunder som för 12 § 1 mom. 2 meningen föreslår utskottet att 14 § 1 mom. ändras enligt följande:

”Vid ett kollektivt finansieringsarrangemang med säkerhet har säkerhetsagenten rätt att för borgenärernas gemensamma räkning utöva alla rättigheter som tillkommer en säkerhetsinnehavare, om inte något annat har avtalats. I fråga om den bindande verkan för kollektiva finansieringsarrangemang med säkerhet och säkerhetsagentens åtgärder tillämpas vad som föreskrivs i 5 och 6 § i denna lag.”

6 kap. Rätt att verka som ombud för obligationsinnehavare

15 §. Registreringsskyldighet och registeranmälan. Enligt propositionen måste ombudet för obligationsinnehavare i vissa fall vara en näringsidkare som är registrerad som ombud i Finansinspektionens register över ombud för obligationsinnehavare. Lagens 16 § föreskriver om undantag från registreringsskyldigheten.

Registreringsskyldigheten är motiverat bland annat med hänsyn till investerarskyddet. Eftersom gräsrotsfinansiering typiskt är verksamhet där investerarna är konsumenter som inte har någon faktisk möjlighet att påverka innehållet i ombudsavtalet, är det enligt ekonomiutskottet inte ändamålsenligt att de ombud som anlitas vid lånebaserad gräsrotsfinansiering inte skulle vara registreringsskyldiga.

Därför föreslår utskottet att det till 15 § fogas ett nytt 2 mom. med följande lydelse:

”En näringsidkare får verka som ombud i sådan lånebaserad gräsrotsfinansiering som avses i lagen om gräsrotsfinansiering endast om näringsidkaren i enlighet med detta kapitel har blivit registrerad som ombud i det offentliga register som Finansinspektionen för över ombud för obligationsinnehavare.”

Därigenom blir föreslagna 15 § 2 och 3 mom. i propositionen 3 och 4 mom.

16 §. Undantag från registreringsskyldigheten. Enligt propositionen gäller registreringsskyldigheten inte lånebaserad gräsrotsfinansiering där det samlas in mindre än 5 miljoner euro i kapital. Med hänsyn till att det är mycket sannolikt att samma aktörer är ombud i flera olika gräsrotsfinansieringsprojekt är det enligt utskottets uppfattning inte relevant med avseende på registreringsskyldigheten att ett enskilt gräsrotsfinansieringsprojekt underskrider 5 miljoner euro. Utskottet föreslår att 3 mom. utgår.

Med tanke Finansinspektionens tillsyn ser utskottet det dock som viktigt att också de aktörer som med stöd av denna paragraf är befriade från den registreringsskyldighet som avses i 15 § anmäler till Finansinspektionen att de agerar som ett sådant ombud som avses i lagen. Därför föreslår utskottet att det till 16 § fogas en ny bestämmelse med följande lydelse:

Betänkande EkUB 12/2017 rd

”Ett i 1 mom. avsett ombud som beviljats auktorisation av Finansinspektionen eller är registrerat i det register som förs av Finansinspektionen ska till Finansinspektionen anmäla när ombudet börjar eller slutar verka som ett sådant ombud för obligationsinnehavare som avses i denna lag.”

Bestämmelsen blir paragrafens 3 mom.

17 §. Uppgifter som ska föras in i registret och anmälan om ändringar. På grund av det nya 2 mom. som föreslås bli fogat till 15 § måste paragrafens hänvisning till 15 § 2 mom. ändras till 15 § 3 mom.

7 kap. Tillsyn och påföljder

20 §. Tillsyn. Enligt inkommen sakkunnigutredning kan det bemyndigande att meddela föreskrifter som i 4 mom. föreskrivs för Finansinspektionen var problematiskt till följd av dess allmänna natur. Utskottet föreslår därför att momentet stryks.

Enligt bestämmelsen kan Finansinspektionen meddela närmare föreskrifter om avslutande av ett ombuds affärsverksamhet till följd av avregistrering. Enligt detaljmotiven till paragrafen kan föreskrifter behöva utfärdas till exempel när ett ombud har försatts i konkurs eller har avregistrerats på grund av lagstridigt förfarande. Vidare sägs i motiven att eftersom det antas att endast några ombud kommer att finnas på marknaden, kräver en avregistrering antagligen fallspecifik prövning, varför det inte närmare behöver föreskrivas om detta i lagen.

Ekonomiutskottet påpekar att enligt grundlagens 80 § 2 mom. kan myndigheter genom lag bemyndigas att utfärda rättsnormer i bestämda frågor, om det med hänsyn till föremålet för regleringen finns särskilda skäl och regleringens betydelse i sak inte kräver att den sker genom lag eller förordning. Dessutom ska tillämpningsområdet för ett sådant bemyndigande vara exakt avgränsat.

Bemyndiganden för myndigheter att meddela föreskrifter begränsas också av bestämmelsen om området för lag i 80 § 1 mom. i grundlagen. Där föreskrivs att bestämmelser om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter samt om frågor som enligt grundlagen i övrigt hör till området för lag ska utfärdas genom lag (GrUU 35/2005 rd). Lagstiftningsmakt ska enligt den princip som framgår av bestämmelserna i 80 § i grundlagen i allmänhet inte delegeras till en lägre myndighetsnivå än ett ministerium. Andra myndigheter kan endast i undantagsfall bemyndigas att utfärda rättsnormer (GrUB 10/1998 rd, s. 22/I). Ett särskilt skäl att i lag ge en myndighet behörighet att utfärda föreskrifter föreligger enligt propositionen till grundlagen närmast när det är fråga om en sådan teknisk reglering av smärre detaljer som inte inbegriper prövningsrätt i någon större utsträckning (RP 1/1998 rd, s. 134/I).

Av propositionen framgår inte heller klart exakt vad Finansinspektionen skulle kunna utfärda närmare föreskrifter om. Ekonomiutskottet påpekar att grunderna för prövningsrätten inte kan bestämmas utifrån Finansinspektionens föreskrifter. Bemyndigandet att meddela föreskrifter verkar inte vara så exakt avgränsat som grundlagen kräver. Utskottet föreslår därför att 4 mom. stryks.

Betänkande EkUB 12/2017 rd

21 §. Tillhandahållande av information. Under sakkunnigutfrågningen fästes det uppmärksamhet vid att paragrafens ordalydelse är oklar bland annat med hänsyn till offentlighetslagstiftningen. Utskottet föreslår att ordalydelsen ändras så att paragrafen i sin helhet lyder som följer:

1 mom.: ”Var och en har rätt att genom att ange företags- och organisationsnummer, firma eller bifirma för ett företag få uppgifter om företaget ur registret. Uppgifter om de anmälningsskyldiga som införts i registret kan också sökas samlat på grundval av näringsverksamhet.”

2 mom.: ”Trots bestämmelserna i 16 § 3 mom. i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) får uppgifter om en fysisk persons namn och födelsetid lämnas ut ur registret i form av utskrifter, genom teknisk anslutning eller på något annat sätt i elektronisk form eller göras allmänt tillgängliga i ett elektroniskt datanät. Personuppgifter ska i ett elektroniskt datanät endast kunna sökas som enskild sökning.”

3 mom.: ”Följande uppgifter i registret ska Finansinspektionen dock hålla allmänt tillgängliga med hjälp av ett elektroniskt datanät:

- 1) näringsidkarens namn och firma, eventuell bifirma, företags- och organisationsnummer eller någon annan motsvarande beteckning, huvudkontor och besöksadress till de verksamhetsställen där det bedrivs ombudsverksamhet,
- 2) namnet på verkställande direktören och dennes ställföreträdare, på medlemmar och ersättare i styrelsen och jämförbara organ och på ansvariga bolagsmän,
- 3) registreringsdatum,
- 4) offentliga varningar som meddelats anmälaren samt ordningsavgifter och påföljdsavgifter som påförts anmälaren och sådana förbud som förenats med vite.”

4 mom.: ”Finansinspektionen får lämna ut uppgifter om personbeteckningens slutled ur registret endast om utlämnandet uppfyller kraven i 16 § 3 mom. i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet. För att uppgifter om personbeteckningens slutled ska lämnas ut ur registret krävs det att den som ber om uppgifterna ger Finansinspektionen en utredning om att de skyddas på ett ändamålsenligt sätt.”

22 §. Straffbestämmelser. Den föreslagna straffbestämmelsen gäller verksamhet som ombud i strid med registreringsskyldigheten i 15 §. Med tanke på konsekvensen i regleringen ser utskottet det som behövt att hänvisningen till 16 § 1 mom. stryks. Paragrafen får därmed följande lydelse: ”Den som uppsåtligen i strid med 15 § 1 mom. är verksam som ombud utan att vara registrerad ska, om inte gärningen är ringa eller strängare straff för den föreskrivs någon annanstans i lag, för ombudsbrott dömas till böter eller fängelse i högst ett år.”

23 §. Skadeståndsskyldighet. Ekonomiutskottet föreslår att ordföljden i 3 mom. ändras för att förbättra läsbarheten. Ordalydelsen i 3 mom. blir därmed som följer: ”På jämkning av skadestånd och fördelning av skadeståndsansvaret mellan två eller flera skadeståndsskyldiga tillämpas 2 och 6 kap. i skadeståndslagen (412/1974).”

Betänkande EkUB 12/2017 rd

3. Lagen om ändring av 1 och 6 § i lagen om Finansinspektionens tillsynsavgift

6 §. Grundavgift för övriga avgiftsskyldiga. Ekonomiutskottet ser det som motiverat att tillsynsavgiften för ombud för obligationsinnehavare överensstämmer med tillsynsavgiften för förmedlare av gräsrotsfinansiering. Utskottet föreslår att den i paragrafen ingående tabellen ändras så att tillsynsavgiften för ombud för obligationsinnehavare är 2 140 euro. Tabellen i paragrafen måste ändras analogt med detta.

5. Lagen om ändring av lagen om investeringstjänster

Utskottet föreslår att lagförslag 5 mom. förkastas. Det nationella genomförandet av direktivet om marknader för finansiella instrument (MiFID II) har ännu inte slutförts, men det är känt att de ändringar i lagstiftningen som genomförandet leder till kommer att innebära ändringar också i de bestämmelser som föreslås i propositionens lagförslag 5. Utskottet konstaterar därför att det är mer ändamålsenligt att behandla dessa ändringar samlat i samband med behandlingen av genomförande av MiFID-direktivet.

7. Lagen om ändring av lagen om värdeandelssystemet och om clearingverksamhet

Utskottet konstaterar att de ändringar som ingår i lagförslag 7 hänför sig till den lag som upphävts genom den lagstiftning som trädde i kraft den 21 juni 2017. Utskottet föreslår därför att den föreslagna ändringen förkastas och att det materiella innehållet i ändringsförslaget genomförs genom ett nytt lagförslag.

10. Lagen om ändring av lagen om värdeandelssystemet och om clearingverksamhet (Nytt)

4 kap.

3 §. Förteckningar. Ekonomiutskottet konstaterar att de ändringar som ingår i lagförslag 7 hänför sig till den lag som upphävts genom den lagstiftning som trädde i kraft den 21 juni 2017. Utskottet föreslår därför att den föreslagna ändringen förkastas och att det materiella innehållet i ändringsförslaget genomförs genom ett nytt lagförslag. Ekonomiutskottet föreslår att lagen om värdeandelssystemet och om clearingverksamhet (348/2017) ändras så att det till 4 kap. 3 § fogas ett nytt 4 mom. enligt följande:

”Uppgifter om de förteckningar enligt 2 mom. som förs för en emittents räkning ska på begäran lämnas till ombudet för obligationsinnehavarna.”

FÖRSLAG TILL BESLUT

Ekonomiutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslag 4, 6, 8 och 9 i proposition RP 48/2017 rd utan ändringar.

Betänkande EkUB 12/2017 rd

Riksdagen godkänner lagförslag 1—3 i proposition RP 48/2017 rd med ändringar. (Utskottets ändringsförslag)

Riksdagen godkänner ett nytt lagförslag 10. (Utskottets nya lagförslag)

Riksdagen förkastar lagförslag 5 och 7 i regeringens proposition RP 48/2017 rd.

Utskottets ändringsförslag

1.

Lag

om ombud för obligationsinnehavare

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på ombud för obligationsinnehavare.

Bestämmelserna i 5 kap. tillämpas på säkerhetsagenter vid andra kollektiva finansieringsarrangemang med säkerhet än obligationslån, om inte något annat har avtalats.

Vad som i denna lag föreskrivs om obligationslån och obligationer tillämpas också på sådan lånebaserad gräsrotsfinansiering som avses i lagen om gräsrotsfinansiering (734/2016) och på andra sådana värdepapper som i huvudsak kan betraktas som skuldinstrument, om inte något annat har överenskommits i ett ombudsavtal.

2 §

Definitioner

I denna lag avses med

Betänkande EkUB 12/2017 rd

1) *ombud* en juridisk person som är verksam som näringsidkare och som förbundit sig att handla för obligationsinnehavarnas gemensamma räkning på det sätt som överenskommits i ett ombudsavtal,

2) *ombudsavtal* sådana villkor i ett obligationslån och sådana med obligationslån förknippade avtal där det bestäms om ett ombuds verksamhet och om ombudets rättigheter och skyldigheter i förhållande till obligationsinnehavarna,

3) *kollektivt finansieringsarrangemang med säkerhet* en samling avtal där fler än en finansiär ger en gäldenär penninglån och där en säkerhetsagent för borgenärernas gemensamma räkning sörjer för förvaringen och realiseringen av säkerheter och för annat förfogande över säkerheterna i rättsligt hänseende.

3 §

Bestämmelsernas dispositiva och tvingande karaktär

Avvikelser från bestämmelserna i denna lag får göras genom ett avtal, om inte något annat föreskrivs i denna lag eller om det inte annars ska betraktas som förbjudet.

2 kap.

Utseende av ombud för obligationsinnehavare samt ombudets oberoende, ombudets verksamhet och ombudsavtalets bindande verkan

4 §

Utseende av ombud och ombudets oberoende

Enligt vad som bestäms i ett ombudsavtal kan det för obligationsinnehavarna ~~ska~~ utses ett eller flera ombud ~~som bedömts vara oberoende i förhållande till emittenten och den som ordnar emissionen med uppdrag~~ att i enlighet med avtalet bevaka obligationsinnehavarnas intressen.

Om det utses ett ombud för obligationsinnehavarna ska denne vara oberoende i förhållande till emittenten och den som ordnar emissionen, om inte något annat har avtalats i ombudsavtalet.

Den som utses till ombud ska till sitt förfogande ha förfaranden för att identifiera och förhindra intressekonflikter. Den som utses till ombud ska innan den tar emot uppdraget uppges alla de omständigheter som kan äventyra oberoendet i förhållande till emittenten och den som ordnar emissionen eller som kan ge anledning till befogade misstankar i detta avseende. Avvikelser från det som föreskrivs i detta moment kan inte avtalas. (Nytt)

5 §

Ombudsavtalets bindande verkan

Ett ombudsavtal är bindande både för nuvarande och framtida obligationsinnehavare samt för obligationsinnehavarnas borgenärer.

Betänkande EkUB 12/2017 rd

6 §

Rättigheter och skyldigheter till följd av ombudsavtal

Ett ombud ska vid skötseln av sitt uppdrag behandla obligationsinnehavarna lika.

Ombudet får inte tillämpa förfaranden som strider mot god värdepappersmarknadssed enligt 1 kap. 2 § i värdepappersmarknadslagen (746/2012).

De åtgärder som ombudet vidtar med stöd av ombudsavtalet har direkt rättsverkan på obligationsinnehavarna. En rättshandling där ett ombud har överskridit sina befogenheter är dock inte bindande för obligationsinnehavarna om den andra parten i rättshandlingen kände till eller borde ha känt till att befogenheterna överskreds.

Paragrafen är tvingande och avvikelser från den kan inte avtalas.

7 §

Ombuds rätt att bedriva verksamhet

Om inte något annat har överenskommits i ett ombudsavtal har ett ombud rätt att för obligationsinnehavarnas del eller i deras namn samt för samtliga obligationsinnehavares gemensamma räkning

1) väcka talan mot emittenten eller tredje man i ärenden som gäller obligationslånet och föra talan i rättegångar om obligationslånet utan särskilt bemyndigande av obligationsinnehavarna,

2) ansöka om att emittenten ska försättas i konkurs i enlighet med konkurslagen (120/2004) samt företräda obligationsinnehavarna och föra deras talan och använda alla obligationsinnehavares röstetal vid en emittents konkurs utan särskilt bemyndigande av obligationsinnehavarna,

3) ansöka om att emittenten ska inleda ett saneringsförfarande i enlighet med lagen om företagsrestrukturering (47/1993), något annat lämpligt inhemskt eller utländskt insolvensförfarande eller ett myndighetsförfarande med motsvarande verkningar,

4) förorda emittentens ansökan om inledande av saneringsförfarande, företräda obligationsinnehavarna och föra talan samt använda alla obligationsinnehavares röstetal vid de förfaranden som nämns i 3 punkten,

5) förvara säkerheter som har ställts för obligationslånet, realisera dem och annars i rättsligt hänseende förfoga över dem,

6) i ärenden som gäller en ändring av en emittents företagsstruktur och företagsform handla på ett sätt som är bindande för de obligationsinnehavare som ombudet företräder,

7) ta emot meddelanden för obligationsinnehavarnas del i de fall som avses i 1—6 punkten.

I ombudsavtalet kan det bestämmas att ombudet har rätt eller skyldighet att handla självständigt eller endast i enlighet med anvisningar från samtliga obligationsinnehavare eller från sådana obligationsinnehavare som företräder en viss i ombudsavtalet bestämd andel av obligationerna.

Betänkande EkUB 12/2017 rd

8 §

Ombuds informationsskyldighet

Ett ombud är skyldigt att utan dröjsmål informera obligationsinnehavarna om väsentliga ändringar i sin egen ekonomiska situation och om andra omständigheter som inverkar på fullgörandet av skyldigheterna enligt ombudsavtalet.

Ombudet ska hålla ombudsavtalet tillgängligt för obligationsinnehavarna.

I lånevillkoren ska anges på vilket sätt de hålls allmänt tillgängliga om de inte finns att tillgå hos ombudet.

Paragrafen är tvingande och avvikelser från den kan inte avtalas.

9 §

Återkallande och hävning av ombuds representationsrätt samt byte av ombud och ombuds avgång

En enskild obligationsinnehavare kan inte återkalla ett ombuds representationsrätt och befogenheter eller säga upp ett ombudsavtal. Ingen av ombudsavtalets parter kan ensidigt säga upp eller häva ombudsavtalet under dess giltighetstid.

Om en näringsidkare avförs ur det register som avses i 15 § 1 mom. eller har förlorat sitt oberoende i förhållande till emittenten, ska det omedelbart vidtas åtgärder för att utse ett nytt ombud på det sätt som överenskommits i ombudsavtalet, om det inte har överenskommits att ett ombud inte längre ska anlitas för obligationslånet i fråga. Om det i ombudsavtalet inte har överenskommits om förfarandet för hur ett nytt ombud ska utses i de fall som avses ovan är emittenten skyldig att vidta åtgärder för att utse ett nytt ombud.

Upphörandet av ett ombuds uppdrag kan inte träda i kraft innan ett nytt ombud har utsetts, om inte det i enlighet med ombudsavtalet har överenskommits att ett ombud inte längre ska anlitas för obligationslånet i fråga.

3 kap.

Obligationsinnehavares verksamhet

10 §

Verksamhetsförbud

Obligationsinnehavarna kan inte självständigt utöva de befogenheter som ombudet fått med stöd av ombudsavtalet eller de rättigheter som ombudet har enligt denna lag eller andra rättigheter som genom ombudsavtalet överförts till ombudet och som annars tillkommer obligationsinnehavare.

Betänkande EkUB 12/2017 rd

11 §

Beslutsförfarande

Obligationsinnehavarna fattar beslut om ombuden och deras verksamhet på det sätt som överenskommits i ombudsavtalet.

4 kap.

Säkerheter och behandling av tillgångar

12 §

Säkerheter för obligationslån

När säkerhet har ställts för ett obligationslån har ombudet rätt att för obligationsinnehavarnas gemensamma räkning utöva alla rättigheter som tillkommer en säkerhetsinnehavare, om inte något annat har överenskommits i ombudsavtalet. ~~Ombudets verksamhet som säkerhetsinnehavare är bindande för tredje man, förutsatt att säkerheten har upprättats på ett giltigt sätt och fullbordats på ett i sakrättslig mening effektivt sätt.~~

En enskild obligationsinnehavare har inte parallellt med säkerhetsinnehavaren den rätt som tillkommer denna att utnyttja säkerheterna för ett obligationslån eller bestämma om dem.

13 §

Förvaring av annans egendom åtskilt från ett ombuds tillgångar

Ett ombud ska ordna tillförlitlig förvaring och hantering av de penningmedel (*kundmedel*) och säkerheter för obligationslån som obligationsinnehavarna anförtror ombudet.

Förvaringen och hanteringen av säkerheter för obligationslån ska ske gemensamt för samtliga obligationsinnehavares räkning och separat från förvaringen och hanteringen av ombudets egna tillgångar.

Ombudet ska vid förvaring och hantering av kundmedel särskilt se till att de egna tillgångarna hålls klart åtskilda från kundmedlen.

Ombudet ska bokföra kundmedlen på ett tillförlitligt sätt så att enskilda obligationsinnehavares kundmedel är tillräckligt väl specificerade separat från övriga obligationsinnehavares kundmedel.

Paragrafen är tvingande och avvikelser från den kan inte avtalas.

Betänkande EkUB 12/2017 rd

5 kap.

Anlitande av säkerhetsagenter vid kollektiva finansieringsarrangemang med säkerhet

14 §

Bindande verkan och oåterkallelighet av de rättigheter som en säkerhetsagent har i egenskap av säkerhetsinnehavare

Vid ett kollektivt finansieringsarrangemang med säkerhet har säkerhetsagenten rätt att för borgenärernas gemensamma räkning utöva alla rättigheter som tillkommer en säkerhetsinnehavare, om inte något annat har avtalats. I fråga om den bindande verkan för kollektiva finansieringsarrangemang med säkerhet och säkerhetsagentens åtgärder tillämpas vad som föreskrivs i 5 och 6 § i denna lag.

En enskild borgenär som medverkar i finansieringsarrangemanget har inte parallellt med säkerhetsinnehavaren den rätt som tillkommer denna att utnyttja de säkerheter som hänför sig till finansieringsarrangemanget och att bestämma om dem och inte heller rätt att ensidigt återkalla sådana rättigheter som har getts säkerhetsagenten, om inte något annat har avtalats.

6 kap.

Rätt att verka som ombud för obligationsinnehavare

15 §

Registreringsskyldighet och registeranmälan

En näringsidkare får verka som ombud i obligationslån över vilka det har offentliggjorts eller ska offentliggöras sådana av Finansinspektionen godkända prospekt som avses i 3—5 kap. i värdepappersmarknadslagen eller i obligationslån för vilka det har gjorts eller görs en ansökan om att de ska tas upp till handel på en i 2 kap. i värdepappersmarknadslagen avsedd reglerad marknad i Finland eller en i det kapitlet avsedd multilateral handelsplattform, endast om näringsidkaren i enlighet med detta kapitel har blivit registrerad som ombud i det offentliga register som Finansinspektionen för över ombud för obligationsinnehavare.

En näringsidkare får verka som ombud i sådan lånebaserad gräsrotsfinansiering som avses i lagen om gräsrotsfinansiering endast om näringsidkaren i enlighet med detta kapitel har blivit registrerad som ombud i det offentliga register som Finansinspektionen för över ombud för obligationsinnehavare. (Nytt)

Den som har för avsikt att verka som ombud ska i sin registeranmälan lämna

- 1) de uppgifter som avses i 17 § 1 mom. 1 och 2 punkten,
- 2) uppgift om de personer som avses i 18 § 1 och 2 mom. och vars tillförlitlighet och kännedom om obligationsmarknadens funktion ska bedömas,
- 3) en redogörelse för de i 18 § avsedda personernas utbildning och arbetslivserfarenhet,
- 4) en affärsplan som avses i 18 § 5 mom.

Betänkande EkUB 12/2017 rd

Den som gör anmälan ska på begäran av Finansinspektionen lämna också andra uppgifter som behövs för att bedöma om förutsättningarna för registrering uppfylls.

16 §

Undantag från registreringsskyldigheten

Registreringsskyldigheten gäller inte kreditinstitut, betalningsinstitut, försäkringsbolag, fondbolag, värdepappersföretag, förmedlare av gräsrotsfinansiering, förvaltare av alternativa investeringsfonder eller andra företag för finansiella tjänster som beviljats auktorisation av Finansinspektionen eller av en motsvarande tillsynsmyndighet i en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (*EES-stat*) eller i en stat inom Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (*OECD-stat*) och inte heller andra parter som tillhandahåller finansiella tjänster och som är föremål för en sådan tillsynsmyndighets motsvarande tillsyn när de verkar som ombud i Finland.

Registreringsskyldigheten gäller inte näringsidkare som är etablerade i någon annan EES-stat eller OECD-stat och som endast tillfälligt fungerar som ombud i Finland, eller näringsidkare som utsetts till ombud i obligationslån som emitteras av ett finländskt företag i någon annan EES-stat eller ett tredjeland.

Ett i 1 mom. avsett ombud som beviljats auktorisation av Finansinspektionen eller är registrerat i det register som förs av Finansinspektionen ska till Finansinspektionen anmäla när ombudet börjar eller slutar verka som ett sådant ombud för obligationsinnehavare som avses i denna lag.

17 §

Uppgifter som ska föras in i registret och anmälan om ändringar

Följande uppgifter ska föras in i registret:

- 1) näringsidkarens fullständiga namn eller, om sådant saknas, firma, bifirma, företags- och organisationsnummer eller annan motsvarande beteckning och besöksadress till samtliga verksamhetsställen där näringsidkaren har ombudsverksamhet,
- 2) fullständigt namn på de personer vars tillförlitlighet och kännedom om obligationsmarknadens funktion kontrollerats i samband med handläggningen av registeranmälan,
- 3) registerbeteckning som tilldelats av Finansinspektionen och datum för registreringen,
- 4) skäl till och tidpunkt för avregistrering,
- 5) offentliga varningar som meddelats anmälaren och ordningsavgifter och påföljdsavgifter som påförts anmälaren samt förbud som förenats med vite.

Ombudet ska utan dröjsmål göra anmälan till Finansinspektionen om ändringar i de i 15 § 3 mom. avsedda uppgifter som införts i registret samt om upphörande av affärsverksamheten.

18 §

Förutsättningar för registrering

Finansinspektionen ska registrera den som gör en registeranmälan som ombud, om

- 1) anmälaren har rätt att utöva näring i Finland,

Betänkande EkUB 12/2017 rd

- 2) anmälaren inte har försatts i konkurs,
- 3) anmälaren inte genomgår ett saneringsförfarande för företag och inte har fått sin handlingsbehörighet begränsad,
- 4) anmälaren och de som hör till dess verkställande ledning är tillförlitliga,
- 5) anmälaren eller den som handlar på uppdrag av anmälaren som helhet betraktat har en sådan kännedom om obligationsmarknadens funktion som kan anses vara behövlig med tanke på arten och omfattningen av verksamheten som ombud,
- 6) övriga krav enligt denna paragraf uppfylls.

En person som hör till den verkställande ledningen hos den som gör en registeranmälan anses inte tillförlitlig i den mening som avses i 1 mom. 4 punkten om han eller hon genom en lagakraftvunnen dom har dömts till fängelsestraff under de fem senaste åren före bedömningstidpunkten eller till bötesstraff under de tre senaste åren före bedömningstidpunkten för ett brott som kan anses visa att personen i fråga är uppenbart olämplig för ombudsverksamhet eller att arbeta i ett ombuds verkställande ledning, eller om han eller hon annars genom sin tidigare verksamhet har visat sig uppenbart olämplig för sådana uppgifter.

En registrering förutsätter dessutom att anmälaren har minst 50 000 euro i eget kapital eller en yrkesansvarsförsäkring, bankgaranti eller annan motsvarande säkerhet som enligt Finansinspektionens bedömning är tillräcklig,

En yrkesansvarsförsäkring som avses i 3 mom. och som enligt Finansinspektionens bedömning är tillräcklig ska uppfylla åtminstone följande villkor:

1) om försäkringen inbegriper självrisk, ska försäkringsgivaren betala försäkringsersättningen till den skadelidande utan avdrag för självrisken,

2) försäkringen ska ge ersättning för skada som uppstår till följd av en gärning eller försummelse under försäkringsperioden och beträffande vilken ersättningsanspråk anförts skriftligen hos anmälaren eller försäkringsgivaren under försäkringens giltighetstid eller inom tre år från försäkringens upphörande.

Anmälaren ska ha en affärsplan och den ska ges in till Finansinspektionen för kännedom. Vid bedömning av affärsplanen ska särskild vikt fästas vid förvaltningen av kundmedel och säkerheter, hållandet av kundmedel åtskils från ombudets egna tillgångar, ombudets verksamhet i förhållande till obligationsinnehavarna och ordnandet av eventuella ombudstjänster samt sådan upphandling av sakkunnigtjänster som grundar sig på avtal om utläggning och dokumentationen av upphandlingen.

Finansinspektionen kan vägra registrering, om det med beaktande av omständigheterna är uppenbart att anmälaren har för avsikt att vara mellanhand för någon annan eller om anmälaren inte förmår visa hur oberoendet i förhållande till emittenten och den som ordnar emissionen har säkrats.

19 §

Avregistrering

Finansinspektionen ska avregistrera ett ombud, om

- 1) ombudet har avslutat sin affärsverksamhet,
- 2) förutsättningarna för registrering enligt 18 § 1 mom. 1—4 punkten eller 18 § 2—4 mom. inte längre uppfylls,

Betänkande EkUB 12/2017 rd

3) det är uppenbart att ombudet är mellanhand för någon annan eller ombudet har försummat att säkra sitt oberoende i förhållande till emittenten och den som ordnar emissionen.

4) förutsättningen för registrering enligt 18 § 1 mom. 5 punkten inte längre uppfylls och ombudet inte inom den tidsfrist som Finansinspektionen har angett i sin uppmaning har anmält nya personer som uppfyller kraven, eller

5) det i ombudets eller dess verkställande lednings verksamhet förekommer allvarliga eller upprepade försummelser.

7 kap.

Tillsyn och påföljder

20 §

Tillsyn

Finansinspektionen utövar tillsyn över efterlevnaden av bestämmelserna i denna lag, med undantag av bestämmelserna i 5 kap.

Finansinspektionen har rätt att ur det bötesregister som avses i 46 § i lagen om verkställighet av böter (672/2002) få de uppgifter som behövs för att utreda tillförlitligheten hos en fysisk person som registrerats som ombud eller som hör till ombudets verkställande ledning. I fråga om rätten att få uppgifter ur straffregistret gäller separata bestämmelser.

I syfte att trygga obligationsinnehavarnas ställning eller av andra vägande skäl kan Finansinspektionen bestämma att emittenten eller ombudet ska sammankalla obligationsinnehavarna till möte.

~~Finansinspektionen kan meddela närmare föreskrifter om avslutande av ett ombuds affärsverksamhet till följd av avregistrering.~~

21 §

Tillhandahållande av information

Var och en har rätt att genom att ange företags- och organisationsnummer, firma eller bifirma för ett företag få uppgifter om företaget ur registret. Uppgifter om de anmälningsskyldiga som införts i registret kan också sökas samlat på grundval av näringsverksamhet.

Trots bestämmelserna i 16 § 3 mom. i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) får uppgifter om en fysisk persons namn och födelsetid lämnas ut ur registret i form av utskrifter, genom teknisk anslutning eller på något annat sätt i elektronisk form eller göras allmänt tillgängliga i ett elektroniskt datanät. Personuppgifter ska i ett elektroniskt datanät endast kunna sökas som enskild sökning.

Följande uppgifter i registret ska Finansinspektionen dock hålla allmänt tillgängliga med hjälp av ett elektroniskt datanät:

1) näringsidkarens namn och firma, eventuell bifirma, företags- och organisationsnummer eller någon annan motsvarande beteckning, huvudkontor och besöksadress till de verksamhetsställen där det bedrivs ombudsverksamhet,

Betänkande EkUB 12/2017 rd

2) namnet på verkställande direktören och dennes ställföreträdare, på medlemmar och ersättare i styrelsen och jämförbara organ och på ansvariga bolagsmän,

3) registreringsdatum,

4) offentliga varningar som meddelats anmälaren samt ordningsavgifter och påföljdsavgifter som påförts anmälaren och sådana förbud som förenats med vite.

Finansinspektionen får lämna ut uppgifter om personbeteckningens slutled ur registret endast om utlämnandet uppfyller kraven i 16 § 3 mom. i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet. För att uppgifter om personbeteckningens slutled ska lämnas ut ur registret krävs det att den som ber om uppgifterna ger Finansinspektionen en utredning om att de skyddas på ett ändamålsenligt sätt.

22 §

Straffbestämmelser

Den som uppsåtligen i strid med 15 § 1 mom. ~~eller 16 § 1 mom.~~ är verksam som ombud utan att vara registrerad ska **för ombudsbrott dömas till böter eller fängelse i högst ett år**, om inte gärningen är ringa eller strängare straff för den föreskrivs någon annanstans i lag.

23 §

Skadeståndsskyldighet

Ombud är skyldiga att ersätta skada som de uppsåtligen eller av oaktsamhet har orsakat aktörer som de företräder eller andra personer genom ett förfarande som strider mot denna lag eller bestämmelser som utfärdats eller föreskrifter som meddelats med stöd av den. En skada anses ha orsakats av oaktsamhet, om inte ombudet visar att han eller hon har handlat omsorgsfullt och om inte skadan har orsakats enbart genom brott mot bestämmelserna i 6 § 1 eller 2 mom.

En investerare har rätt att kräva ersättning för skada som orsakats honom eller henne också av verkställande direktören, medlemmar i styrelsen eller jämförbara organ samt ansvariga bolagsmän hos ombudet, om skadan har berott på att dessa uppsåtligen eller av oaktsamhet har underlåtit att se till att de skyldigheter som avses i 13 § fullgörs i verksamheten.

På jämkning av skadestånd och fördelning av skadeståndsansvaret mellan två eller flera skadeståndsskyldiga tillämpas 2 och 6 kap. i skadeståndslagen (412/1974).

8 kap.

Särskilda bestämmelser

24 §

Överklagande

Bestämmelser om överklagande av beslut som Finansinspektionen meddelat med stöd av denna lag finns i 73 § i lagen om Finansinspektionen (878/2008).

Betänkande EkUB 12/2017 rd

Ett beslut enligt denna lag om avförande ur det register som avses i 19 § ska iakttas även om det överklagas, om inte besvärsmyndigheten bestämmer något annat.

25 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 .

26 §

Övergångsbestämmelser

Denna lag tillämpas på sådana emissioner av obligationslån som genomförs efter det att lagen har trätt i kraft.

Den som verkar som ombud i sådana obligationslån som emitteras efter denna lags ikraftträdande och över vilka det offentliggörs prospekt enligt värdepappersmarknadslagen ska lämna en ansökan om registrering senast tre månader från denna lags ikraftträdande.

En registeranmälan kan tas till behandling innan denna lag träder i kraft, och den som har gjort anmälan kan föras in i det register som avses i 15 § 1 mom. när lagen träder i kraft.

Bestämmelserna i 22 § i denna lag börjar tillämpas tre månader från denna lags ikraftträdande.

2.

Lag

om ändring av lagen om Finansinspektionen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om Finansinspektionen (878/2008) ~~5 § 30 punkten~~, rubriken för 26 § och 26 § 8 mom. samt rubriken för 27 § och 27 § 5 mom., sådana de lyder, ~~5 § 30 punkten i lag 855/2016~~, rubriken för 26 § och 26 § 8 mom. i lag 170/2014 samt 27 § 5 mom. i lag 752/2012, och *fogas* till 5 §, sådan den lyder i lagarna 752/2012, 902/2012, 254/2013, 170/2014, 198/2015, 520/2016, 737/2016, 855/2016 och 1442/2016, en ny 29 a-punkt som följer:

Betänkande EkUB 12/2017 rd

5 §

Andra finansmarknadsaktörer

Med *andra finansmarknadsaktörer* avses i denna lag

~~30) i lagen om förmedlare av konsumentkrediter som har samband med bostadsegendom (852/2016) avsedda finländska kreditförmedlare och filialer som utländska kreditförmedlare har i Finland;~~

29 a) registrerade ombud som avses i lagen om ombud för obligationsinnehavare (/).

26 §

Återkallande av verksamhetstillstånd och av registrering samt därmed jämförbara förordnanden om avslutande av verksamhet

Vad som i denna paragraf föreskrivs om återkallelse av verksamhetstillstånd ska tillämpas också på förordnanden om att försäkringsföreningar ska upphöra med sin verksamhet, på återkallelse av registrering av ombud som avses i lagen om ombud för obligationsinnehavare och på återkallelse av tillstånd som beviljats sådana värdepappersföretag i tredjeländer som avses i 5 kap. 5 § i lagen om investeringstjänster. Vad som i 1 mom. 3 punkten och 2 mom. 1 punkten föreskrivs om återkallelse av verksamhetstillstånd ska tillämpas också på förordnanden om att pensionsstiftelser och försäkringskassor ska upphöra med sin verksamhet.

27 §

Begränsning av verksamhet som baserar sig på verksamhetstillstånd eller registrering

Vad som i denna paragraf föreskrivs om begränsning av verksamheten ska tillämpas också på begränsning av försäkringsföreningars stadgeenliga verksamhet, på återkallelse av registrering av ombud som avses i lagen om ombud för obligationsinnehavare och på begränsning av tillståndsenlig verksamhet som bedrivs av sådana värdepappersföretag i tredjeländer som avses i 5 kap. 5 § i lagen om investeringstjänster. Bestämmelser om förbud mot försäkringsförmedling finns i lagen om försäkringsförmedling. Denna paragraf tillämpas inte på centralinstitutet för sammanslutningen av inlåningsbanker.

Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

Lag

om ändring av 1 och 6 § i lagen om Finansinspektionens tillsynsavgift

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om Finansinspektionens tillsynsavgift (879/2008) 1 § 1 mom. 21 punkten och 6 § 1 mom., sådana de lyder, 1 § 1 mom. 21 punkten i lag 856/2016 och 6 § 1 mom. i lag 1443/2016, samt

fogas till 1 § 1 mom., sådant det lyder i lagarna 758/2012, 255/2013, 171/2014, 738/2016, 856/2016 och 1443/2016, en ny 22 punkt som följer:

1 §

Avgiftsskyldiga

Skyldiga att betala tillsynsavgift till Finansinspektionen är

21) den som är registrerad enligt 6 § i lagen om förmedlare av konsumentkrediter som har samband med bostadsegendom (852/2016) och en sådan förmedlare av konsumentkrediter som har samband med bostadsegendom som är registrerad i en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet än Finland och har filial i Finland,

22) registrerade ombud som avses i lagen om ombud för obligationsinnehavare (/).

6 §

Grundavgift för övriga avgiftsskyldiga

Grundavgiften i euro för andra avgiftsskyldiga än de som avses i 4 § och de avgiftsskyldiga bestäms som följer:

Betänkande EkUB 12/2017 rd

Avgiftsskyldiga	Grundavgift i euro
värdepapperscentraler enligt lagen om värdeandelssystemet och om clearingverksamhet	278 200
den gamla insättningsgarantifond som avses i lagen om ändring av kreditinstitutslagen (1199/2014)	12 840
säkerhetsfonden enligt kreditinstitutslagen	2 140
juridiska personer som avses i 7 och 7 a § i lagen om betalningsinstitut	1 070
fysiska personer som avses i 7 och 7 a § i lagen om betalningsinstitut	214
ersättningsfonden för investerarskydd enligt lagen om investeringstjänster	3 210
enligt lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder registreringsskyldiga AIF-förvaltare som inte är auktoriserade som fondbolag	1 070
den som bedriver verksamhet med stöd av ett undantag enligt 10 kap. 2 § 3 mom. i lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder	2 140
förvaringsinstitut enligt lagen om placeringsfonder	3 210
förvaringsinstitut enligt lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder	3 210
företag som är förvaringsinstitut enligt lagen om placeringsfonder och lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder	5 350
särskilda förvaringsinstitut enligt lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder	2 140
centralinstitutet för sammanslutningen av inlåningsbanker enligt lagen om en sammanslutning av inlåningsbanker (599/2010)	6 420
kreditinstituts och försäkringsbolags holdingföretag samt konglomerats holdingsammanslutning enligt lagen om tillsyn över finans- och försäkringskonglomerat (699/2004)	10 700
börsers, värdepapperscentralers och clearingorganisationers holdingföretag	10 700
värdepappersföretags och försäkringsföreningars holdingföretag	1 070
försäkringsmäklare enligt lagen om försäkringsförmedling	1070 och en höjning med 193 euro för varje registrerad försäkringsmäklare som är anställd hos ett försäkringsmäklarföretag eller hos en enskild näringsidkare vid utgången av året före det då tillsynsavgiften bestäms
kontoförvaltare enligt lagen om värdeandelssystemet och om clearingverksamhet	6 420

Betänkande EkUB 12/2017 rd

centrala motparter enligt lagen om värdeandelssystemet och om clearingverksamhet	160 500
clearingmedlemmar enligt lagen om värdeandelssystemet och om clearingverksamhet	12 840
clearingfonder enligt 3 kap. 3 § 4 mom. i lagen om värdeandelssystemet och om clearingverksamhet samt registreringsfonder enligt 6 kap. 9 § i den lagen	2 140
emittenter av aktier som i Finland är föremål för handel på en reglerad marknad enligt lagen om handel med finansiella instrument	16585 och en höjning med 17 120 euro om det finns en likvid marknad för aktierna enligt 5 kap. 2 § i lagen om handel med finansiella instrument
finländska bolag vars emitterade aktier på ansökan har tagits upp till handel på en reglerad marknad enligt lagen om handel med finansiella instrument enbart i någon annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet än Finland	13 375
emittenter av aktier som i Finland är föremål för handel på en reglerad marknad enligt lagen om handel med finansiella instrument, när det är fråga om en avgiftsskyldig enligt 4 § i denna lag eller när emittenten inte har hemort i Finland	11235 och en höjning med 11770 euro om det finns en likvid marknad för aktierna enligt 5 kap. 2 § i lagen om handel med finansiella instrument
emittenter av andra värdepapper än aktier, när värdepapperen i Finland är föremål för handel på en reglerad marknad enligt lagen om handel med finansiella instrument	3 210
finländska bolag vars emitterade värdepapper av annat slag än aktier på ansökan har tagits upp till handel på en reglerad marknad enligt lagen om handel med finansiella instrument enbart i någon annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet än Finland	3 210
emittenter av aktier som på ansökan är föremål för handel i Finland på en multilateral handelsplattform enligt lagen om handel med finansiella instrument	4 280
emittenter av värdepapper av annat slag än aktier som på ansökan är föremål för handel i Finland på en multilateral handelsplattform enligt lagen om handel med finansiella instrument	1 070
finländska kreditförmedlare som är registrerade i enlighet med 6 § i lagen om förmedlare av konsumentkrediter som har samband med bostadsegendom, när förmedlarna inte är ombud för någon kreditgivare	1 200
Pensionsskyddscentralen	10 700
trafikskadenämnden och patientskadenämnden	1 070
verksamhetsenheter som avses i 5 § 26 punkten i lagen om Finansinspektionen	19 260

Betänkande EkUB 12/2017 rd

filialer till utländska EES-försäkringsbolag enligt lagen om utländska försäkringsbolag (398/1995)	1 070
sådana utländska EES-tilläggpensionsanstalter enligt lagen om pensionsstiftelser och lagen om försäkringskassor som har filial i Finland	1 070
tredjeländers kreditinstituts representationer	1 070
sådana försäkringsförmedlare enligt lagen om försäkringsförmedling som är registrerade i någon annan EES-stat än Finland och har filial i Finland	321
finansiella motparter enligt artikel 2.8 i EMIR-förordningen, icke-finansiella motparter enligt artikel 2.9 och pensionssystem enligt artikel 2.10 i den förordningen, vilkas hemstat är Finland	10 700
utländska kreditförmedlare enligt 2 § 1 mom. 6 punkten i lagen om förmedlare av konsumentkrediter som har samband med bostadsegendom, när förmedlarna har filial i Finland	400
förmedlare av gräsrotsfinansiering enligt lagen om gräsrotsfinansiering	2 140
registrerade ombud enligt lagen om ombud för innehavare av obligationslån	2 140

Denna lag träder i kraft den 20 .

4.

Lag

om ändring av 2 kap. 16 § i försäkringsbolagslagen

I enlighet med riksdagens beslut

fogas till 2 kap. 16 § 1 mom. i försäkringsbolagslagen (521/2008) en ny 2 a-punkt som följer:

Betänkande EkUB 12/2017 rd

2 kap.

Bildande av försäkringsbolag och koncession

16 §

Bedrivande av anknytande verksamhet

Ett försäkringsbolag får utöver sin huvudsakliga verksamhet vara representant för ett annat företag än ett sådant som bedriver försäkringsverksamhet samt för detta företags räkning marknadsföra och sälja dess tjänster och produkter till kunder, om företaget i fråga är

2 a) ett företag som förmedlar gräsrotsfinansiering,

Denna lag träder i kraft den 20 .

Utskottet föreslår att lagförslag 5 förkastas.

6.

Lag

om ändring av lagen om handel med finansiella instrument

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om handel med finansiella instrument (748/2012) 2 kap. 26 § 4 mom., 29 § 2 mom. och 4 kap. 7 § 6 mom. samt
fogas till 1 kap. 3 § ett nytt 2 mom. och till 4 kap. 1 § ett nytt 3 mom. som följer:

Betänkande EkUB 12/2017 rd

1 kap.

Tillämpningsområde och definitioner

3 §

Annan lagstiftning som är tillämplig på börser

I börsens egen verksamhet och vid verksamhet på börserna får inte sådana förfaranden tillämpas som strider mot god värdepappersmarknadssed enligt 1 kap. 2 § i värdepappersmarknadslagen.

2 kap.

Börsverksamhet

26 §

Avslutande av handel

Emittenten av värdepapper som är föremål för börshandel har rätt att hänskjuta beslut som börserna fattat med stöd av 1 mom. till Finansinspektionen inom 30 dagar från beslutet. Registrerade föreningar vars syfte är att bevaka investerarnas intressen och sådana för obligationslånet i fråga utsedda ombud för obligationsinnehavare som avses i lagen om ombud för obligationsinnehavare (/), om detta har beslutats vid obligationsinnehavarnas möte, samt investerare som äger sådana värdepapper eller till sådana berättigande värdepapper har samma rätt i fråga om beslut som börserna fattat med stöd av 2 mom. Finansinspektionen ska underrätta börserna om att ärendet har hänskjutits till Finansinspektionen. Börsens beslut att avsluta handeln får verkställas trots att det hänskjutits till Finansinspektionen, om inte inspektionen eller den myndighet där ändring sökts beslutar något annat.

29 §

Avnotering av värdepapper

Emittenten har rätt att få ett beslut om avnotering av värdepapper och börsernas beslut att med anledning av emittentens ansökan avstå från att avnotera värdepapper upptaget till prövning av Finansinspektionen inom 30 dagar från beslutet. En registrerad förening vars syfte är att bevaka investerarnas intressen och för obligationslånet i fråga utsedda ombud för obligationsinnehavare, om detta har beslutats vid obligationsinnehavarnas möte, samt investerare som äger sådana värdepapper eller till sådana berättigande värdepapper har rätt att få börsernas beslut om avnotering

Betänkande EkUB 12/2017 rd

upptaget till prövning av Finansinspektionen inom 30 dagar från beslutet. Finansinspektionen ska underrätta börsen om att ärendet har hänskjutits till Finansinspektionen.

4 kap.

Multilaterala handelsplattformar

1 §

Marknadsplatsoperatörer som ordnar multilateral handel

I multilaterala handelsplattformars egen verksamhet och vid verksamhet på multilaterala handelsplattformar får inte sådana förfaranden tillämpas som strider mot god värdepappersmarknadssed enligt 1 kap. 2 § i värdepappersmarknadslagen.

7 §

Avbrytande och avslutande av handel

Emittenter av värdepapper som är föremål för handel på en multilateral handelsplattform, registrerade föreningar vars syfte är att bevaka investerarnas intressen och för obligationslånet i fråga utsedda ombud för obligationsinnehavare, om detta har beslutats vid obligationsinnehavarnas möte, samt investerare som äger sådana värdepapper eller till sådana berättigande värdepapper har rätt att hänskjuta beslut som en marknadsplatsoperatör som ordnar multilateral handel har fattat med stöd av 1 mom. till Finansinspektionen inom 30 dagar från beslutet. Beslut om avbrytande av handel får hänskjutas till inspektionen bara om handeln varit avbruten i minst två dygn efter beslutet. Finansinspektionen ska underrätta operatören om att ärendet har hänskjutits till Finansinspektionen. Operatörens beslut att avbryta eller avsluta handeln får verkställas trots att det hänskjutits till Finansinspektionen, om inte Finansinspektionen eller den myndighet där ändring söks beslutar något annat.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Utskottet föreslår att lagförslag 7 förkastas.

8.

Lag

om ändring av 29 § i lagen om värdeandelskonton

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om värdeandelskonton (827/1991) 29 § 3 mom., sådant det lyder i lag 751/2012,
som följer:

29 §

Om värdepapperscentralen, kontoförvaltaren eller ett sådant ombud för obligationsinnehavare som avses i lagen om ombud för obligationsinnehavare (/) har getts i uppdrag att sköta betalningen, ska på dem tillämpas vad som i 1 mom. föreskrivs om emittenten. Mot emittenten kan inte framställas några krav, om denne har gjort betalningen till värdepapperscentralen, kontoförvaltaren eller ombudet för obligationsinnehavare i tid. Detsamma gäller vid emission av andelar eller rättigheter enligt 2 mom.

Denna lag träder i kraft den 20 .

9.

Lag

om ändring av 1 § i lagen om gräsrotsfinansiering

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om gräsrotsfinansiering (734/2016) 1 § 2 mom. som följer:

Betänkande EkUB 12/2017 rd

1 §

Tillämpningsområde

Det som i denna lag föreskrivs om förmedlare av gräsrotsfinansiering tillämpas, med undantag för 3—9 §, 10 § 4 mom. och 17 §, också på sådana kreditinstitut, betalningsinstitut, värdepappersföretag och AIF-förvaltare som förmedlar gräsrotsfinansiering.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Utskottets nya lagförslag

10.

Lag

om ändring av 4 kap. 3 § i lagen om värdeandelssystemet och om clearingverksamhet

I enlighet med riksdagens beslut
föreslås till 4 kap. 3 § i lagen om värdeandelssystemet och om clearingverksamhet (348/2017) ett nytt 4 mom. som följer:

3 §

Förteckningar

Uppgifter om de förteckningar enligt 2 mom. som förs för en emittents räkning ska på begäran lämnas till ombudet för obligationsinnehavarna.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Betänkande EkUB 12/2017 rd

Helsingfors 21.6.2017

I den avgörande behandlingen deltog

vice ordförande Harri Jaskari saml
medlem Harry Harkimo saml
medlem Petri Honkonen cent
medlem Hannu Hoskonen cent
medlem Lauri Ihalainen sd
medlem Eero Lehti saml
medlem Rami Lehto saf
medlem Martti Mölsä na
medlem Johanna Ojala-Niemelä sd
medlem Arto Pirttilahti cent
medlem Hanna Sarkkinen vänst
medlem Ville Skinnari sd.

Sekreterare var

utskottsråd Teija Miller.